

VERBUL

1. **Verbul** este partea de vorbire flexibilă care exprimă acțiuni, stări, existență: *a învăța, a merge, a iubi, a sta, a se afla etc.*

*Verbul este o parte de vorbire flexibilă, pentru că își modifică forma pentru a indica: **modul, timpul, persoana** (I, a II-a, a III-a), **numărul** (singular, plural).

2. Modurile verbului

a. modurile nepersonale (verbul are formă fixă, nu indică persoana care realizează acțiunea):

✓ **infinitiv:**

- este **forma din dicționar** a verbului (numele verbului, forma de bază a acestuia);
- denumește acțiunea, fără a preciza timpul sau persoana care o îndeplinește;
- marca infinitivului este **a**: a zice, a așeza ;
- după verbul **a putea** apare fără această marcă: *pot spune, poate citi*;
- intră în structura unor forme verbale compuse (de exemplu, în alcătuirea viitorului: voi spune, vei ști)

✓ **participiu:**

- arată o acțiune suferită de o ființă sau de un lucru: *lăudat, citit, spus* etc.
- marca participiului este **-t** sau **-s**, aflate la final;
- intră în structura unor forme verbale compuse, de exemplu, în alcătuirea perfectului compus (am citit) sau a viitorului anterior (voi fi spus);
- când însoțește un substantiv, devine adjectiv: carte citită, poveștile spuse;

! Verbele la moduri nepersonale nu pot îndeplini funcția sintactică de predicat.

b. modurile personale (verbul indică persoana care realizează acțiunea):

✓ **modul indicativ:**

- este o formă a verbului care prezintă o acțiune reală, sigură;
- timpurile modului indicativ sunt:
 - **mai-mult-ca-perfectul (m.m.c.p.)**.- indică o acțiune trecută, încheiată înaintea altei acțiuni trecute: *citiseși*;
 - **perfect compus** -o acțiune trecută și terminată în momentul vorbirii; format din **verbul auxiliar „a avea” și**

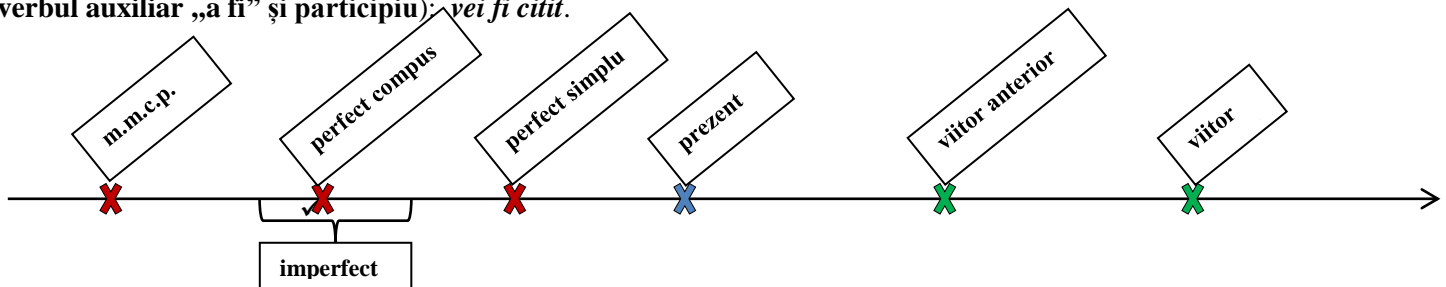
participiu: ai citit

- imperfect**-o acțiune trecută care se desfășoară în același timp cu o altă acțiune trecută, având valoare durativă: *citeai*;
- perfect simplu**-o acțiune trecută, terminată în momentul vorbirii; este folosit mai ales în Oltenia: *citiși*;
- prezent**-acțiune desfășurată în momentul vorbirii: *citești*;
- viitor** -o acțiune care se va desfășura după momentul vorbirii:

***viitor standard** (format din **verbul auxiliar „a vrea” și infinitiv**): *vei citi*;

*alte forme de **viitor**, folosite în limbajul **familiar**: *o să citești, ai să citești*;

-**viitor anterior**-o acțiune viitoare, terminată înaintea altei acțiuni viitoare; format din **verbul auxiliar „a vrea”, verbul auxiliar „a fi” și participiu**: *vei fi citit*.

✓ **modul imperativ:**

- arată o acțiune posibilă, realizabilă, exprimând **un ordin, un îndemn, un sfat, o rugămintă**;
- are forme doar pentru **persoana a II-a, singular și plural**;
- nu are forme specifice de timp;
- are o **intonatie** caracteristică, exclamativă.

*forma **afirmativă**: *Citește!*

*forma **negativă**: *Nu citi!*

3. Tipuri de verbe:

*verbe **predicative**: au sens și formează singure predicatul unui enunț (când verbul este la modul indicativ, imperativ);

* verbe **auxiliare**: își pierd sensul, apar cu forme modificate, reduse și ajută la formarea unor moduri sau timpuri compuse.

Verbul **auxiliar a avea** ajută la formarea: • modului indicativ, timpul perfect compus — **am** povestit;
• modului indicativ, timpul viitor — **am** să povestesc;

Verbul **auxiliar a fi** ajută la formarea: • modului indicativ, timpul viitor anterior — voi **fi** povestit.

Verbul **auxiliar a vrea** ajută la formarea: • modului indicativ, timpul viitor standard — **vor** povesti;
• modului indicativ, timpul viitor anterior — **vor** fi povestit.

!!! Verbele **a avea, a fi, a vrea** pot fi predicative sau auxiliare. Observați:

	Verb predicativ	Verb auxiliar
a avea	Eu am (dețin, posed) un câine drăgălaș.	Eu am plecat repede.
	Tu ai note bune.	Tu ai învățat multe.
a fi	Cartea va fi (se va afla) pe masă.	Când vei sosi, eu voi fi terminat temele.
a vrea	Ei vor (doresc) jucării noi.	Ei vor aduce florile.
	Colegii mei vor liniște.	Colegii mei vor pregăti proiectul.

5. **Funcția sintactică**(rolul în propoziție)a verbului la moduri personale: **predicat verbal**. (El lucra mult.)

6. Analiză morfologico-sintactică

Verb- *felul, modul, timpul, persoana, numărul; funcția sintactică.*

Exemplu: El lucra mult.

lucra- verb predicativ, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular; predicat verbal.

7. Ortografia verbului:

a. Verbe cu doi i la infinitiv: **a înmii, a pustii, a se sfii, a prii** (a fi de folos cuiva)

Aceste verbe au la indicativ, perfect simplu, pers. I trei *i*: Eu **înmiu/pustiu/mă sfii**.

Cu excepția acestor verbe, **formele construite cu infinitivul vor fi scrise cu un i**:

a reuși/ a-reușii **voi ști/ voi-știi** **Nu fi așa neatent!/~~Nu fi~~ așa neatent!**

b. Verbele **a veni, a ști, a ține** la indicativ prezent, persoana a II-a, sg se scriu astfel:

Tu vii, știi, ții etc. Tu ~~vi, ști, ți~~ (primul *i* face parte din radical, al doilea este desinența de pers. a II-a, sg.)

c. Verbul **a așeza** are la indicativ prezent pers. a III-a forma **așază** El **așază/așează** cărțile.

d. Verbul **a crea** se va conjuga după modelul lui **a lucra**:

a **lucr**-a: lucr-ez, lucr-ezi, lucr-ează, lucr-ăm, lucr-ați, lucr-ează, lucr-ând, lucr-at, lucr-are

a **cre**-a: cre-ez, cre-ezi, cre-ează, cre-ăm, cre-ați, cre-ează, cre-ând, cre-at, cre-are

e. Verbele **a duce, a zice, a face**:

Imperativul afirmativ **Du! Zi! Fă!**

Imperativul negativ: **Nu duce!/~~Nu du~~!; Nu zice!/~~Nu zi~~!; Nu face!/~~Nu fă~~!**

f. Verbul **a plăcea**: **Mi-ar plăcea/ Mi-ar place**.

g. Verbul **a vroi** nu există în limba română literară: **voiam/vroiam; voiai/vroiai voia/vroia** etc.

h. Forme verbale inversate:

- am plecat= plecat-am; ai spus= spus-ai;

-voi spune= spune-vom; vei așeza= așeza-vei.